

Změny v přepravě nebezpečných věcí po železnici - I.

Každý lichý rok přináší změny a novinky v oblasti přeprav nebezpečných věcí, a to nejen po železnici, ale i silniční či říční dopravou. Tak tomu bude i v roce 2011. Celkem 156 stran textu obsahuje změna Přílohy C k Úmluvě COTIF Řádu pro mezinárodní železniční přepravu nebezpečných věcí (RID) schválená všemi členskými státy.

V toto čísle začíná seriál článků, které by měly čtenáře informovat, co se při přepravě nebezpečných věcí železniční přepravou změnilo, co bude nového či co přestane platit. Seriál je koncipován tak, aby informoval o změnách po jednotlivých částech, tak jak je RID rozdělen. Jako obvykle i tentokrát bude platit 6 měsíců, tzv. „přechodné období“, kdy bude možno se rozhodnout, zda přepravovat ještě podle starých podmínek, respektive nových podmínek, které počnou platit od 1. ledna 2011.

Příloha C

V celém přílohy C se pro účely tohoto Řádu a jeho přílohy nahrazuje výraz „členský stát RID“ novým výrazem „*smluvní stát RID*“, tj. každý členský stát organizace, který k tomuto Řádu nevydal prohlášení podle článku 42 § 1, 1. věta Úmluvy.

Se změnami, které postihly přepravu nebezpečných věcí jako cestovní nebo ruční zavazadlo, se v článku 5 mění text v nadpisu: „Povolený typ vlaku. Přeprava ručních a cestovních zavazadel nebo v motorových vozidlech“ na „*Povolený typ vlaku. Přeprava ručních a cestovních zavazadel v nebo na vozidlech*“. K tomu byl vytvořen i nový text paragrafu 2 „Nebezpečné věci smějí být přepravovány pouze jako ruční zavazadlo a podávány k přepravě jako cestovní zavazadlo, nebo v nebo na vozidlech, pokud splňují zvláštní podmínky Přílohy.“

Část 1 Všeobecná ustanovení

Se změnami, které postihly přepravu nebezpečných věcí jako cestovní nebo ruční zavazadlo byly vytvořeny nové pododdíly 1.1.2.2 a 1.1.2.3:

1.1.2.2 Pro mezinárodní přepravu nebezpečných věcí v jiných vlcích než jsou nákladní vlaky dle článku 5 § 1a) Přílohy C platí ustanovení kapitoly 7.6.

1.1.2.3 Pro mezinárodní přepravu nebezpečných věcí jako cestovní zavazadlo, ruční zavazadlo nebo v nebo na vozidlech dle článku 5 § 1b) Přílohy C platí pouze pododíl 1.1.3.8 ve spojení s kapitolou 7.7.

V pododíle 1.1.3.2 týkajícím se vynětí z platnosti pro přepravu plynů se mění odstavce f) a doplňují nové odstavce „g) a h)“, které pak zní:

f) plynů (vyjma UN 1950) obsažených v potravinách, včetně oxidu uhličitého nasyceného v nápojích;

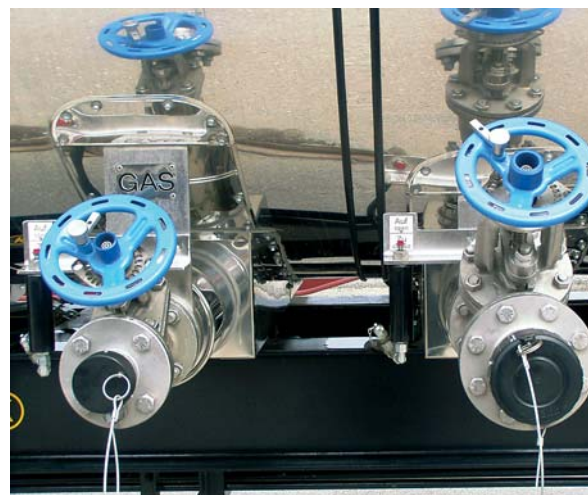
g) plynů, které obsahují míče určené ke sportování a h) plynů, které jsou obsaženy v elektrických lampách za předpokladu, že tyto jsou zabaleny tak, že případné rozbití těchto lamp způsobí, že účinek střepů ovlivní jen vnitřek obalu.

Vynětí z platnosti se doplňuje o nový pododíl 1.1.3.8 „Uplatnění vynětí z platnosti u přeprav nebezpečných věcí jako ruční zavazadlo, cestovní zavazadlo, nebo v nebo na vozidlech, kde pro přepravu nebezpečných věcí jako cestovní zavazadlo, ruční zavazadlo nebo v nebo na vozidlech platí vynětí z platnosti pododílů 1.1.3.1 a) až e), 1.1.3.2 b), d) až h), 1.1.3.3, odstavce 1.1.3.4.1, pododílů 1.1.3.5 a 1.1.3.7 b) ve znění kapitoly 7.7.“

Zcela jsou přepracována ustanovení **pro kombinovanou přepravu** v pododíle 1.1.4.4 „Systém kombinované přepravy silničních vozidel“, když

pouze věci, které není povoleno přepravovat, se nemění. Naopak pro umístování velkých bezpečnostních značek, označení, oranžových tabulek na nosných vozech není třeba, pokud jsou dopravovány dopravní jednotky nebo návěsy, pokud jsou dopravní jednotky nebo návěsy opatřeny velkými bezpečnostními značkami (Placards), označeními nebo oranžovými tabulkami dle kapitoly 5.3 nebo 3.4 ADR.

Návěsy, v nichž jsou přepravovány kusy - pokud dojde k oddělení návěsu od svého tažného vozidla, pak musí být oranžové tabulky umístěny i na obou čelních stěnách návěsu, nebo odpovídající bezpečnostní značky (Placards) na obou podélných stranách návěsu.

Nemění se, že při přepravě v systému kombinované přepravy silničních vozidel je třeba uvést v přepravním dokladu: «PŘEPRAVA PODLE PODODDÍLU 1.1.4.4». Nově se však doplňuje, že při přepravě v cisternách nebo při přepravě nebezpečných věcí ve volně loženém stavu, pro kterou ADR předepisuje oranžovou tabulku s identifikačním číslem nebezpečnosti, je třeba, aby v přepravním dokladu bylo před UN číslem uvedeno identifikační číslo nebezpečnosti.

V kapitole 1.2 „Pojmy“ dochází k aktualizaci, když u GHS (Globální harmonizovaný systém) platí jeho 3. vydání; u Příručky zkoušek a kritérií ke Vzorovým předpisům OSN platí její 5. vydání a u Vzorových předpisů OSN (tzv. „Orange book“) platí 16. vydání. Objevují se i nové pojmy, jako například „Vykládce“ (uvedeno se zavedením povinností v kapitole 1.4), či „CTU“ – přepravní jednotka pro zboží (spojitost se změnami kapitoly 5.5).

Ve změnách se projevuje stále větší důraz na zvyšování bezpečnosti, tj. na to, aby všechny osoby přicházející do styku s nebezpečnými věcmi byly před vlastní činností řádně proškoleny. Proto se i v kapitole 1.3 týkající se školení objevila nová ustanovení, jako například „Zaměstnanci musí být před převzetím povinností podle ustanovení oddílu 1.3.2 poučeni a smějí provádět práce, pro které dosud nebyli proškoleni, pouze za přímého dozoru poučené osoby.“

Klade se rovněž důraz na pravidelné obnovování školení, když je nově stanoveno:

„Školení je třeba doplňovat v pravidelných odstupech obnovovacími školeními, aby bylo zajištěno seznámení se změnami a novinkami.“

Poslední změnou v této kapitole je, že:

„Záznamy o absolvování školení musí být uchovávány zaměstnavatelem a musí být předloženy na vyžádání zaměstnance nebo příslušného orgánu. Záznamy musí být zaměstnavatelem uchovávány po dobu, kterou stanoví příslušný orgán. Při zahájení nové činnosti musí být záznamy o provedeném školení prověřeny.“

Je to rozdíl proti stávajícímu stavu v tom, že záznam již neobdrží i zaměstnanec, ale pouze zaměstnavatel.

V kapitole 1.4, která stanoví povinnosti účastníků, je jednomu z hlavních účastníků „dopravci“ stanoveno s povolením elektronické výměny dat, aby se přesvědčil, že všechny v RID předepsané informace k přepravovaným nebezpečným věcem byly odesílatelem před přepravou poskytnuty, že jsou všechny doklady připojeny k přepravním dokladům, nebo pokud místo papírové dokumentace je používána elektronická výměna dat (EDI) tak, že tyto informace jsou k dispozici během přepravy v takové podobě, která je minimálně stejně hodnotná jako data papírová.

Dále pak se zavedením písemných pokynů v železniční dopravě nebezpečných věcí má dopravce novou povinnost přesvědčit se, že předepsaná výbava, jež je předepsána v písemných pokynech, je během jízdy na stanovišti strojvedoucího.

Pro ty dopravce, kteří provádějí kontroly podle vyhlášky UIC 471-3 (v České republice je to zatím pouze dopravce ČD Cargo, a.s.) se stanoví, že pro kontroly kvality platí 6. vydání vyhlášky UIC 471-3.

Se zavedením dalšího účastníka „vykládce“ musel být pododdíl 1.4.2.3 Příjemce přepracován, když mu odpadla povinnost čištění a dekontaminace vozů, pokud je to stanoveno.

Na konec kapitoly 1.4 byl vypracován nový pododdíl 1.4.3.7, který stanoví povinnosti vykládce, jehož znění následuje:

1.4.3.7 Vykládce

Za vykládku se považuje skládání, vykládka a vyprazdňování.

1.4.3.7.1 Vykládce má dle oddílu 1.4.1 především tyto povinnosti

(a) přesvědčit se, za pomoci srovnání údajů v přepravním dokladu s údaji na kusu, kontejneru, cisterně, MEGC nebo vozu, že vykládá správné zboží,

(b) přesvědčit se, zda nejsou nějaká silná poškození kusu, kontejneru, cisterny nebo vozu, která by mohla ohrozit bezpečnost vykládky. V takovém případě se musí přesvědčit, že byla přijata vhodná opatření a teprve pak zajistit vykládku,

(c) dodržovat podmínky pro vykládku,

(d) ihned po vykládce odstranit případné ulpívající zbytky a uzavřít všechny ventily,

(e) zajistit předepsané vyčištění a dekontaminaci vozů a kontejnerů a

(f) přesvědčit se, že po vykládce, vyčištění, odplynění a dekontaminaci jsou z vozů a kontejnerů odstraněny všechny BZ a oranžové tabulky;

1.4.3.7.2. Jestliže příjemce používá služby jiných účastníků (provádějících vykládku, čištění, dekontaminaci atd.), musí provést příslušná opatření k tomu, aby bylo zajištěno dodržení ustanovení RID.

Z přechodných ustanovení kapitoly 1.6 je „nejzávažnější“ to, které stanoví, že klasifikační podmínky pro látky ohrožující životní prostředí (vodní prostředí) odstavců 2.2.1.9.10.3 a 2.2.1.9.10.4 platné do 31.12.2010 smí být uplatňovány až do 31.12.2013.

V kapitole 1.7 „Všeobecná opatření pro třídu 7“ týkající se radioaktivních látek v pododdíle 1.7.1.1 jsou nově uvedeny předpisy pro radioaktivní látky platné od roku 2009: „RID je založen na IAEA předpisech pro přepravu radioaktivních látek, soubor bezpečnostních norem vydání 2009, Safety Standards Series No. TS-R-1, IAEA, Vídeň (2009).“

Se zvyšováním důležitosti školení se toto projevuje i v kapitole 1.10 „Bezpečnostní předpisy“, který se doplňuje v oddíle 1.10.2 o nové pododdíly, které stanoví povinnost zaměstnavatelů: = nově stanoví povinnost pravidelně obnovovací školení z bezpečnostního plánu; a = záznamy o absolvování školení dle této kapitoly uchovávat zaměstnavatelem a musí být předloženy na vyžádání zaměstnance nebo příslušného orgánu. Záznamy musí být zaměstnavatelem uchovávány po dobu, kterou stanoví příslušný orgán.

Část 2 Klasifikace

Nově je definováno, jak se mají klasifikovat jmenovitě neuvedené látky, včetně roztoků a směsí

(jako přípravy a odpady), což je uvedeno v pododdíle 2.1.3.3.

Nově jsou klasifikovány v oddíle 2.2.61 „Klasifikace toxických látek“

● Pod klasifikační kód TFC UN 3488 TOXICKÁ KAPALNÁ LÁTKA PŘI VDECHNUTÍ, HOŘLAVÁ, ŽÍRAVÁ, J.N. se stupněm toxicity při vdechnutí nejvýše 200 ml/m³ a při koncentraci nasycených par nejméně 500 LC₅₀;

● Pod klasifikační kód TFC UN 3489 TOXICKÁ KAPALNÁ LÁTKA PŘI VDECHNUTÍ, HOŘLAVÁ, ŽÍRAVÁ, J.N. se stupněm toxicity při vdechnutí nejvýše 1000 ml/m³ a při koncentraci nasycených par nejméně 10 LC₅₀;

● Pod klasifikační kód TFC UN 3492 TOXICKÁ KAPALNÁ LÁTKA PŘI VDECHNUTÍ, ŽÍRAVÁ, HOŘLAVÁ, J.N. se stupněm toxicity při vdechnutí nejvýše 200 ml/m³ a při koncentraci nasycených par nejméně 500 LC₅₀;

● Pod klasifikační kód TFC UN 3493 TOXICKÁ KAPALNÁ LÁTKA PŘI VDECHNUTÍ, ŽÍRAVÁ, HOŘLAVÁ, J.N. se stupněm toxicity při vdechnutí nejvýše 1000 ml/m³ a při koncentraci nasycených par nejméně 10 LC₅₀.

V oddíle 2.2.9 Klasifikace jiných nebezpečných látek a předmětů je odstavec 2.2.9.1.10 **Látky ohrožující životní prostředí (vodní prostředí)** přepracován, když je zde zohledněno Nařízení (ES)

č. 1272/2008 Evropského parlamentu a rady z 16.12.2008 o zařazování, označování a balení látek a předmětů.

Kapitola 2.3 byla částečně přepracována, když jednotlivé oddíly začínají vyjmenováním všech mezinárodních a národních norem, které platí pro stanovení bodu vzplanutí, stanovení obsahu peroxidu. Na závěr kapitoly je uveden odkaz na REACH, který vstoupil v platnost 1. června 2007 na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. prosince 2006 a týká se látek vyráběných v EU nebo do ní dovážených v množství větším než 1 tuna ročně, které musí být během 11 let postupně registrovány. ■

Stanislav Hájek
bezpečnostní poradce pro RID